

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ НАДІЙНОСТІ КОРПОРАЦІЇ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

Постановка проблеми. Одним з основних індикаторів, що дозволяють оцінити розвиток країни та її інноваційну систему зокрема, є рівень розвитку машинобудування. Якщо в структурі промислового виробництва та в структурі експорту країни частка машинобудівної продукції переважає, то можна зробити висновок про достатньо високий рівень конкурентоспроможності економіки в цілому. Організаційні зміни в національній економіці, які відбулися за останні роки, відчутно вплинули на розвиток машинобудівного комплексу й у цілому в Україні, і окремо взятих областях. Донецький регіон у цьому аспекті не є винятком. Зниження ділової активності корпорацій машинобудівного комплексу Донецької області призвело до порушення співвідношення між попитом і пропозицією на продукцію цієї галузі в регіоні. Високий рівень споживання енергоносіїв у машинобудівному комплексі Донецької області (і не тільки Донецької), а саме 10 % від загальної кількості енергоносіїв на виробничі потреби, говорить про використання в самому машинобудівному комплексі застарілих, високозатратних ресурсних технологій, які вимагають їхньої повної заміни. Адже саме вартість і сам процес перенесення вартості виробничих фондів, які використовуються в процесі виробництва продукції машинобудування, визначає її кінцеву вартість і відповідно загальну рентабельність діяльності корпорацій цієї галузі (рис. 1).

Основою подальшого розвитку машинобудівної галузі є подолання кризових явищ, стабілізація й стійкий розвиток галузі, здійснення чого можливе лише шляхом технологічної і структурної перебудови виробництва, сфери послуг та інших галузей для випуску сучасної конкурентоздатної продукції. Перш за все вдосконалення потребує система корпоративного управління промисловими корпораціями, яка передбачає прозорість структури власності, забезпечення акціонерів високоякісною й достовірною інформацією та впровадженням нових, ефективних принципів управління щодо забезпечення економічної надійності корпорації. Економічна надійність — це такий економічний стан корпорації, який забезпечує ефективність її стійкого розвитку, раціональне використання всіх видів ресурсів і задоволення всіх зацікавлених сторін в умовах розумного економічного ризику.

При цьому особлива увага повинна приділятися практичним проблемам виживання й розвитку економічних систем корпорацій за допомогою якісно проведеної діагностики рівня економічної надійності корпорації.

Діагностика критерію економічної надійності корпорації — це за своєю структурою достатньо складний та «інтеграційний» процес, що має на увазі й визначення надійної роботи процесного циклу економічної системи корпорації відповідно до встановлених вхідних вимог, і досягнення задоволеності всіх зацікавлених сторін займального сегменту бізнесу на виході системи.

Аналіз останніх досліджень. Різні аспекти організації ефективної системи менеджменту були й залишаються предметом дослідження багатьох провідних зарубіжних і вітчизняних учених: І. Бланка, І. Булєєва, С. Богачова, І. Сазонця, О. Ястремської та ін. [2 — 5]. Очевидно, що універсального алгоритму для створення таких систем не існує, однак можлива розробка загальних підходів до створення практичного механізму оцінки рівня економічної надійності.

Постановка завдання. Зважаючи на вищезазване, метою статті є узагальнення існуючих підходів щодо оцінки рівня економічної надійності та розробка пропозицій щодо формування практичного механізму цієї оцінки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для характеристики економічної надійності промислової корпорації машинобудівної галузі використовується поняття інвестиційної привабливості, за допомогою якої можна класифікувати підприємства (структурні підрозділи) і розбивати їх на групи залежно від мети інвестора. Таким чином, інвестиційна привабливість — це сукупність значень певних показників формальної і неформальної оцінки різних аспектів діяльності промислової корпорації.

Сукупність показників, обрана для оцінки інвестиційної привабливості, залежить від багатьох умов, серед яких можна виділити кілька основних:

- кредитна й комерційна репутація корпорації;
- характер діяльності;
- обсяг інвестицій;
- мета інвестиційного проекту.

Репутація корпорації може характеризуватися, перш за все, її кредитною історією. При вивченні кредитної історії основна увага приділяється репутації попередніх кредиторів. Якщо попередніми кредиторами були солідні банки, активно діючі на кредитному ринку, це говорить на користь корпорації. Якщо кредитором є переважно один банк, це може насторожити й вимагати додаткової інформації. Часто при оцінці кредитної репутації в інвестора складається певна думка про позичальника.

Мета оцінки економічної надійності — не визначити стан справ в корпорації, а оцінити ризик можливого вкладення коштів. Для досягнення цієї мети в практиці інвестора завжди існує система принципів, за допомогою яких оцінюється інвестиційна привабливість позичальника.

У зв'язку з вищесказаним, загальний порядок оцінки економічної надійності можна зобразити у вигляді принципової схеми (рис. 2), що є послідовністю етапів оцінки інвестиційної привабливості, виконання яких сприяє зниженню ризику вкладення грошових коштів [2].

На першому етапі незалежно від характеру майбутньої кредитної операції корпорація ідентифікується. Ідентифікація дозволяє чітко визначити характер діяльності й намітити зразковий набір показників для оцінки інвестиційної привабливості.

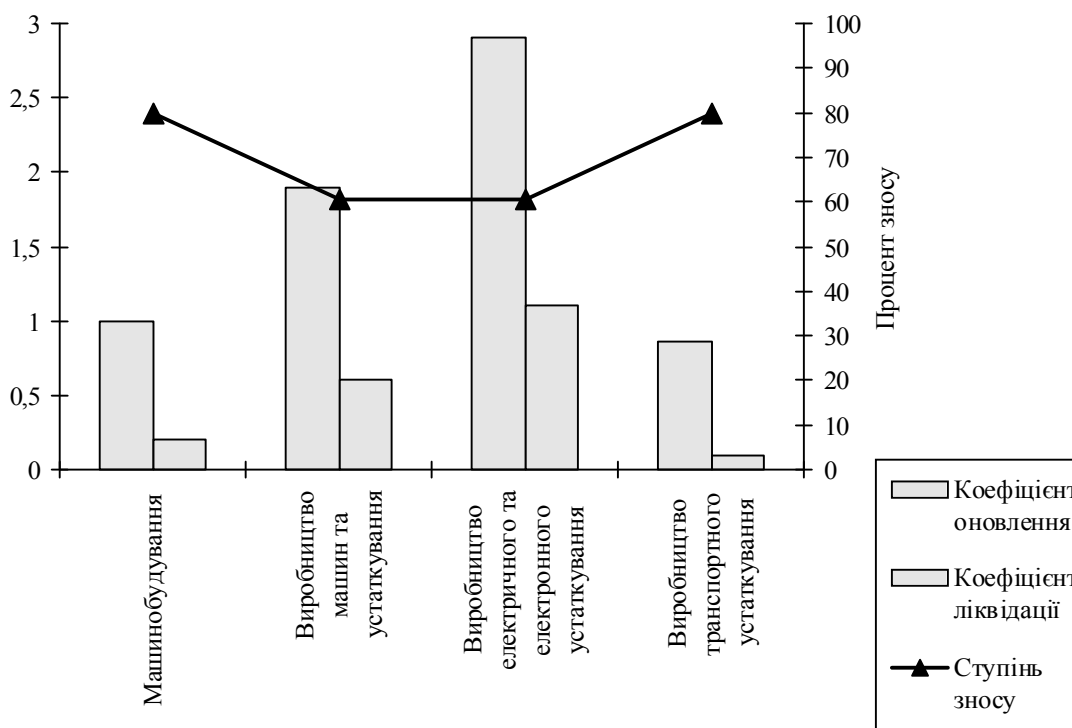

Рис. 1. Взаємозв'язок показників оновлення, ліквідації та ступеня зносу основних засобів у машинобудівному комплексі Донецької області в 2008 р. [1]

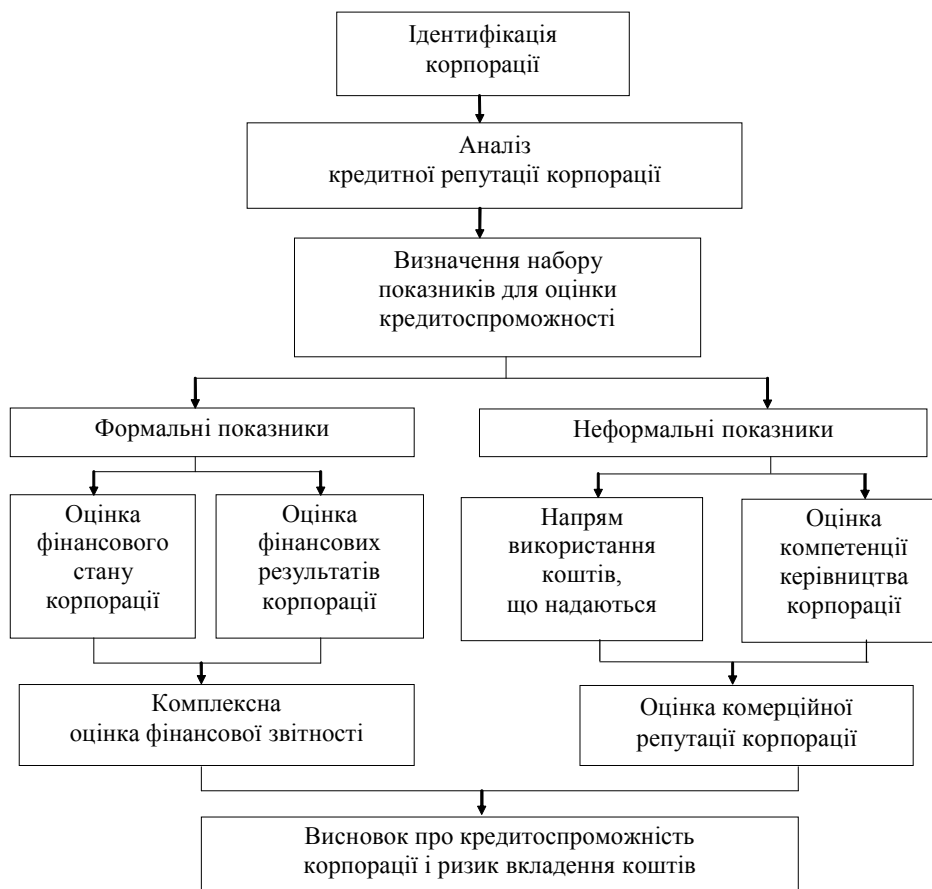

Рис. 2. Схема оцінки інвестиційної привабливості промислової корпорації

Рис. 3. Алгоритм розрахунку й оцінки формальних показників економічної надійності корпорації

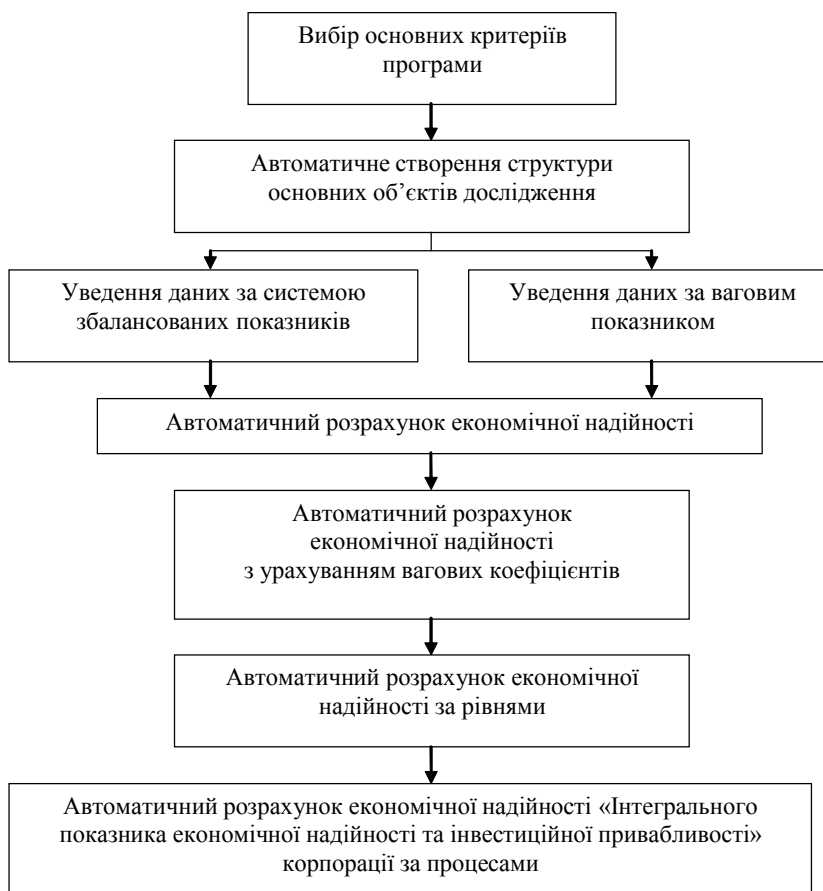

Рис. 4. Блок-схема модель управління економічною надійністю та інвестиційною привабливістю корпорації

На другому етапі оцінюється кредитна історія корпорації та її комерційна репутація.

Формальні показники отримали таку назву через те, що вони можуть бути розраховані за певними формулами й мають числове значення — розраховуються на підставі даних фінансової звітності корпорації.

Неформальні показники можуть бути оцінені тільки експертами, вони не мають формул для розрахунку й чіткого набору початкових даних.

Комплексна оцінка фінансової звітності є структурним аналізом діяльності корпорації.

Оцінка комерційної репутації — це комплексний експертний висновок, який є свого роду рекомендацією про продовження співпраці з корпорацією.

Таким чином, після ідентифікації й визначення набору формальних і неформальних показників інвестор переходить до безпосереднього розрахунку й отримання експертного висновку.

Алгоритм розрахунку й оцінки формальних показників економічної надійності суб'єктів ринку представлений на рис. 3.

За допомогою формальних показників оцінюється фінансовий стан суб'єкта, його фінансові результати, а також ефективність витрат і ресурсів.

Реалізація даного алгоритму дозволяє корпорації бути завжди стратегічно гнучкою й націленою на постійне поліпшення своєї фінансово-господарської діяльності в різних галузях суб'єктів економіки, що забезпечує високий рівень економічної надійності функціонування кожного окремо взятого процесу корпорації в ринкових умовах господарювання.

Практично реалізувати модель управління рівнем економічної надійності корпорації ми пропонуємо за допомогою вживання складного математичного алгоритму, який структурно представлений у вигляді блок-схеми (рис. 4).

Тому керівникам корпорації і підприємницьких структур з метою об'єктивності та точності одержаних результатів рекомендується проводити практичний розрахунок інтегрального показника економічної надійності тільки за допомогою вживання модуля (рис. 4) шляхом балансування діючих економічних показників в єдиний математичний алгоритм на основі закладеного в модуль методу «наскрізної діагностики».

При цьому необхідно враховувати ефективність механізму взаємодії ринкових компонентів зовнішнього середовища, а також послідовну технологію набору збалансованих показників внутрішнього середовища. Це дозволить керівнику корпорації найбільш якісно оцінити показник функціонування і окремо взятого процесу, і всієї діючої економічної системи.

Висновки. Відповідно до вищевикладеного пропонуємо практичний механізм інтегральної оцінки критерію економічної надійності, що виконує роль провідного інструменту та дозволяє постійно контролювати рівень економічної надійності та інвестиційної привабливості корпорації і

своєчасно ухвалювати ефективні управлінські рішення у зв'язку з ситуацією на ринку, що змінилася. Цей практичний інструмент допомагає контролювати хід подій на ринку щодня й виявляти високий ступінь гнучкості до всіх змін, що відбуваються на ринку, а також сприяє постійному нарощуванню додаткових конкурентних переваг за допомогою деталізації результатів діагностики.

Література

1. www.donetskstat.gov.ua
2. **Бланк И.** Инвестиционный менеджмент : учеб. курс / И. Бланк. — К. : Ника-Центр, 2002. — 448 с.
3. **Булеев И.П.** Промышленные корпорации: особенности развития и принятия решений : монография / И.П. Булеев, С.В. Богачов, М.В. Мельникова / НАН Украины. — Донецк : Ин-т экономики промышленности, 2003. — 116 с.
4. **Сазонец І.Л.** Міжнародна інвестиційна діяльність : навч. посіб. / І. Л. Сазонець, О. А. Джузов, О. М. Сазонець. — Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2002. — 180 с.
5. **Ястремська О.М.** Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади : монографія / О. М. Ястремська. — Х. : ВД «ІНЖЕК», 2004. — 488 с.

Ілюхін О. О. Оцінка економічної надійності корпорації машинобудівної галузі

У статті розглядається практичний механізм управління корпорацією на основі розрахунку рівня економічної надійності. Запропоновано шляхи впровадження методики визначення інтегрального показника економічної надійності та інвестиційної привабливості корпорації.

Ключові слова: конкурентоспроможність, машинобудування, промислові корпорації, економічна надійність, інвестиційна привабливість, діагностика.

Ілюхін А.А. Оценка экономической надежности корпорации машиностроительной отрасли

В статье рассмотрен практический механизм управления корпорацией на основе расчета уровня экономической надежности. Предложены пути внедрения методики определения интегрального показателя экономической надежности и инвестиционной привлекательности корпорации.

Ключевые слова: конкурентоспособность, машиностроение, промышленные корпорации, экономическая надежность, инвестиционная привлекательность, диагностика.

Pyukhin A.A. Estimation of economic reliability of corporation of machine-building industry

In the article the practical mechanism of management a corporation is considered on the basis of calculation of level of economic reliability. The ways of introduction of method of determination of integral economic reliability and investment attractiveness of corporation index are offered.

Key words: competitiveness, engineer, industrial corporations, economic reliability, investment attractiveness, diagnostics.

Стаття надійшла до редакції 12.10.2009 р.

Прийнято до друку 27.11.2009 р.